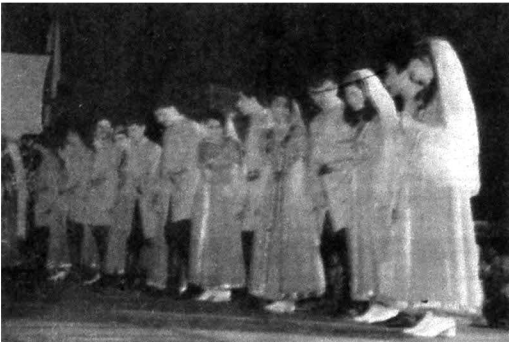

MADANI- MAARIF

1-2'94

BU SAHIFADA

3. Редактор сөзү — Гителерин, мәдәнијәтләрин гөвшәһиндә.

7. Р. Казымов, Е. Бәдәлов, А. Аббасова — Китабханаларымыз мұһарибә шәраитиндә.

7. Ә. Шәфијев — Мәдәни-маариф ишчиләринин кәмәји.

9. А. Вәлијева — Кәһчләрнин тәрбијәси вә мәдәни-маариф оҹағлары.

10. И. Адыкәзәлли — Америкалылар, сиз кимсиниз.

14. М. Гулијев — Мугамларымыз вә вокал жанры.

16. Н. Гурбанов — О сәс бизи дә чағырыр.

18. Т. Бахшәлијев — Азәрбајҹан Демократик Республнкасы вә зијалылар.

21. А. Бајрамов, С. Мәһәррәмова — Музейләр вә милли хусусијәтләр.

23. Мәммәд Араз — 60

24. Е. Гулијева, М. Мәммәдова — Мәдәнијәтилизин агрылы јери.

26. А. Рустамзаде — Гәһреманлыг әнәнеләринин төмәс-сүмү.

28. О. Рза — Башимиз дә ұза олмушдуг дәрнәје.

30. А. Әлизаде — О таја, бу таја учән Тарланым.

34. С. Мәммәдов — Јол

37. Ә. Фәрзәли — Гарәдоләг.

39. И. Мәммәдбәјова, И. һусәјнов — Әфәалијәт му-сиги јарәдәмчылыгы

40. М. һәмчәјева — Му-сиги фолклорумузун әбидәси.

42. А. Әлизаде — Кәзәллик хиләс едәчәк.

44. Л. Зәрбәлијев — Јурдун ушағларь вәрса...

44. Ә. Гурбанов — Нағара-чы гардәшлар.

Журналымызын үз габыгынын биринчи на дәрдүнчү сәһифәсидә «Севинч» фолклор коллективи Түркијада кечирилән фестивалда.

**БАШ РЕДАКТОР,
ӘЛВӘСӘТ БӘШИРОВ**

Редаксия һејәти:
Абузар Халәфов, Ага-чавад Әлизаде, Азад Набијев, Бәбәк Гурбанов, Таријел Ибраһимов (мәсүл кәтиб), Тимурчин Әфәндијев, Фәрһад Бәдәлбәјли, Шамил Ахундов, Әвәз Раһмәтов, Рәјә Тағы-јева, Садыг Ибраһимов.

Чапә ишзаланмыш 7.VI.94.
Јыгызмага верилмиш 14.II.94.

Кағыз форматы
60 × 90 /₁₆ = 1,5 кағыз вәрәги, 3 чап вәрәги,
5,05 шәрти чап вәрәги.
Сифарши 612
Сагыз 3.490

КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬНАЯ РАБОТА
(на азербайджанском языке)
издание Министерства культуры
Азербайджанской Республики

Редаксия унваны:

Бақы-370146, Мәтбуат проспекти,
529-чу мәһәллә «Азәрбајҹан» нәш-ријәтинин редаксия корпусу (2-чи мәртәбә). Телефон 32-79-17.
Бақы, «Азәрбајҹан» нәшријәтинин мәтбәәси.

Спәһсоруму: «ВЕНУС» фирмасы.
Фирманын банк һесабы:
h/h 345015.

Сәһиләр коммерсија банки «МБАНК». Сәнајә инвәстисија банкынын мәркәзи әмәлијәт иләрәси. Мүхбир һесабы 161204
ФАД 501918

KITABXANALARIMIZ MÜHARİBƏ ŞƏRAİTİNDƏ

Республикамызын мәнфур, алчаг кислэтли шоншумузла—ермәни ләрлә мәнбурән мүһарибәжә мөлб олундуғу вә төчәвүзә мән-руз галдығы бир шәрәитдә һәр-би тәминатын зөрүрилији илә янашы, инсанларда мүһарибә дөврүндә өз торпағыны горулмаг әгидәсини формалашдырмаг истигамәтиндә фәал иш апарымлыдыр. Демәли, халгымыз һәм дә мүһарибәжә мәнәви чәһәтдән һазыр олмалыдыр. Мүһарибә шәрәитиндә формалашан мәнәви бейрән дүшмәнни әлиндә гүвәәтли сילהә чәврәли биләр. Она кәрә дә биз ермәни төчәвүзүнә гаршы әдәләтли мүһарибәдә гәлиб кәлмәк үчүн

мәнәви чәһәтдән тәмизләнемәли, әхләги камиллијә наил олмалыбыз. Умумијјәтлә, гәләбәни мәнәви тәминатынын јарадыл-масында чәмијјәтдә китаб, китабхана вә мүталиә амилли бөјүк әһәмијјәтә маликдир. Мәшһур алим вә этнограф Азәрбајчан дөвләт мүкафаты ләуреаты Л. Гүмилјо-вун сөзләри илә десәк өз тарихи кеңиши-на, әнәнәләринә вә мәнәви јаддаша малик олан халг даһа гүвәәтли олур. Бу бахымдан мүасир шәрәитдә чоһминли китабханаларымызын фәалијјәти һансы истигамәтә јөнәлдилмәлидир?

Зәннимизчә һазырда китабханаларын тәблиғатчылыг фәалијјәти јәни кеј-фијјәт дашымалыдыр. Бу сәһәдә ән мүһүм амил тарихи кеңишишимизи әкс етдирән әдәбијјатын охучулар арасында тәблиғи олмалыдыр. һеч дә сирр дејилдир ки, узун мүддәт «ермәни тарихчиләри» вә он-ларын тәсири алтында олан дикәр тәдги-гатчылар тарихи фактларә мәһәл гојма-дан һәгигәти сәхталашдырараг Азәрбајча-нын бир чох аразиләринин ермәни торпа-ғы олдуғуну әсасландырмаға мәһд етмиш-ләр. Фәрәһли һалдыр ки, сон вахтлар бир чох Азәрбајчан алимләри «ермәни араш-дырычылары»нын сахта фикирләрини

МƏДƏНИ-МААРИФ ИՇЧИЛƏРИНИН КӨМƏЙИ

ЭРМӘНИ гулдурларынын доғма Гарабағ торпағында терәтдикләри вәһши-ликләр, инсан ағына сығыша билмәјән һагис вә чиркин һәрәкәтләр гәлбими-зи кејнәдир, нифрәтимизи артырыр. Рәјонумузун сәдә әмәк адәмларындан тутмуш зијалысына гәдәр баш верән һадисәләри изләјир, чәбһәжә бачардыглары гәдәр көмәк етмәк истәјирләр. Артыг рәјонумуз онларла һәмвәтәнимизи-ермәни фашистләринин мүвәғәти ишғал ет-дикләри бәлкәләрдән дидәркин дүшүмш нечә-нечә әләнә гәбул етмиш, онларә с-гыначаг вермишләр.

Мүгәдәс торпагларымыз уғрунда вурушан гејрәтли оғулларымыз да әз дејил. Онлар чәбһәдә гәһрәмәнлигла вурушулар. Коранбојда апарылан уғурлу дејүш әмәлијјәтла-рында вә торпагларымызын мүвәјән һиссәсинин кери гејтарылмасында әстфәрали дејүш-чүләр хүсусилә фәргләнирләр. Үч икид оғлумуз —Вугар Вејсәлов, Әләкбәр Мәммә-дов, Тејмур Рүстәмәв мүгәддәс амал уғрунда, вәтән торпағыны јағылардан тәмизләјәрәк гәһрәмәнчасына һәләк олмушлар. һәмјерлиләримиз Руслан Сәбзијев вә Логман Бағы-ров дејүшләрдә ағыр јараланмышлар.

Рәјонумузун мәдәнијјәт ишчиләри арха чәбһәдә фәаллыг кәстәрирләр. һамылыгла кеңирилән «донор күнү»ндә мәдәнијјәтишчиләри көнүллү олараг хәјли ган верәрәк чәбһәжә көңдәрмишләр. Мәдәнијјәт ишчиләринин бир групу өн чәбһәдә олмуш, дејүш-чүләрлә көрүшмүш, онларә һәдијјәләр вермишләр. Биз Милли Мүдәфиә Фондуна вахт-ашыры гул көчүрүрүк. Рәјонумузун мәдәнијјәт ишчиләри әминдирләр ки, халгы-мызын бирлији, сәбри вә гәтијјәти гәләбәмизи тәмин едәчәкдир.

Әфган ШӘФИЈЕВ,

Мәдәнијјәт Ишчиләри һәмкарлар Иттифағы Астара Рәјон Комитәсинин сәдри.

рагд едэн асасы монография və мөгаләләрлә чыкыш етмишләр. Бунлардан З. Бун-жадовун, И. Әлиевин, Ф. Маммадованын, С. Әлјаровун, М. Гасымовун, Г. Гөйбуллаевин, J. Магьмудовун və адларыны чәкә биймәдјийимиз дјивәр тәдгигәтчыларын фаалијјати хуcуси гөрд едилмәлидир.

Китабханаларын тәдгигәтчылыгы фаалијјәтиндә охумуларда вәтәнпарвәрлик һиссләрини, халгымызын гәһрәмәнлыгы кечмишни әкс етдирән әдәбијјәтин охучу күтлөләри арасында кешиш шәкилдә мұталиәсина јөнәлдилмәлидир. Бу сәһәдә «кечиши» вә индиши мұһәрибә илләриндә гәһрәмәнлыгы, мәрдлик, калгына вә дәвләтинә сәдәгәт нүмүнәләри көстәрән милли гәһрәмәнларымыз һагъиндә сәржилерин, әдәби-бәдни кечәләрин, китаб ичмәлларынын, көрүшләрин тәшкилинә хуcуси диггәт јетирилмәлидир. Бу бахымдан һәр бир китабханадә «вәтәни порумәг һәр бир әзәр-бәјчәнлынын шәрәфли ишидир», «Милли ордунун әскәри олмәг бөјүк шәрәфдир», «Көчкчләримиз Вәтән уғрунда дөјүшләрдә», «Әвәләдларә аталарын гәһрәмәнлыгы һагъиндә» вә с. мөвзуларда мәғрузә, мұһәзизә, охучу конфранслары кечирилмәлидир.

Мұһәрибә шәрәитиндә китабханлардә һәрби биликләрин тәблиги мәсәләси дә өн планә чәкилмәлидир. Белә ки, һәрбчинин мәнәви сымасыны, һәрби һазырлыгыны, низам-интизал гәјдаларыны, еләчә дә һәрби-техники биликләри, силәһли гүвәләрин мұхтәлиф нөвләри бәрәдә әдәбијјәтин тәблиги дә унутулмамәлидир. Бу истигәмәтдә төвсијә әдәбијјәт сижәһлары, китаб сәржиләри, хуcуси каталог вә картәтекаларын тәртиби үмдә вәзифә кими мөјданә чыхыр.

Китабханаларымыз әһали арасында мүлк мұдәфиә биликләринин, о чүмләдән арха чәбнәдә мүлк мұдәфиә объектләринин тикинтиси, мұһәрибә шәрәитиндә әһалијә тибби хидмәт, онун күтләви гырғын силәһларын гөрүнмәси вә с. мөвзулардә чох кешиш иш апармәлидирләр. Бу истигәмәтдә китабханалардә әјани тәблигәт формаларына үстүнлүк верилмәлидир. Нәһәјәт, һәмә дәрк етмәлидир ки, мұһәрибә шәрәитиндә реал вә оператив информәсијә гәләбәнин дәмәк олар ки, јарысыдыр. Бу девизи елдә әсас көтүрән китабханаларымыз дөјүш зоналарында баш верән өн кичик уғурлу әмәлијјатларымыз һагъиндә мәлұматы әкс етдирән бүтүн сәнәдләри

әһалијә чатдырмаг үчүн китабханә ишинин еткәнләрининдән тәм истигәдә етмәлидир.

Мұһәрибә шәрәитиндә республикадә китабханә ишинин јендән гурулмәси сәһәсиндә бир сыра үмдә вәзифәләрин јеринә јетирилмәсинә дә бөјүк еһтијәч дүјүлүр.

Зәнинмишә чох јакын вәхтлардә Әзәр-бәјчәндә кешиш һәрби китабханаләр шәбәкәсинин формалашмәси сәһәсиндә әмәли иш апарылмәлидир. Белә ки, дунјә китабханачылыгы тәчрүбәсиндән чыкыш едәрәк мұдәфиә назирлигинин нәздиндә Баш гәһрәмәһин мәркәзи елим-техниви китабханәсыннән башламыш, баталјонларә гәдәр юениш китабханә шәбәкәси јәрәдйләмәли вә онлар мұвәфиқ кадр вә әдәбијјәтлә тәмин едилмәлидир. һәрби китабханәларлә јананыш, республиканын дөвәр китабханәлары дә һәрби һиссәләрдә, дөјүш зоналарында өз филиалларыны, китаб верилиши мәнәгәләрини ачмәлидирләр.

Республиканын, хуcусән Бакы шәһәр китабханәларынын чох мұһүм фәәлијјәт объект ки һәрби хәстәханаләр олмәлидир. Бурадаки јарәли Әзәрбәјчән әскәрләри үчүн тәшкил едилән бәдни гирәәтләр, мұдәрик китаб сөвләри, әдәби кечәләр вә с. онларә мәнәви мәлғәм ола биләр.

Нәтичә оларәг дәмәк ләзымдыр ки, мұһәрибә Әзәрбәјчәнә ичиди шәкилдә зижән вурмүш, һәбелә, јүз минләрлә китабханә фонду мәнәв едилмишдир. Белә ки, сон илләрдә Шуша, Ханкәнди, Агдәрә, Лачын, Кәлбәчәр, Корәнбөј вә дикәр мәркәзләшдирилмиш китабханә системләри дәмәк олар ки, мәнәв едилмишдир. Бу мұгәддәс тәрпагларымыз уғрунда мұһәрибәдә халгымызын гәләбәсинә инандыгымыз үчүн индидән мәнәв едилмиш китабханә фондларымызын бәрпәсына һазырлыгы ишләринә башламәг ләзымдыр. Бу мәсәдәдә М. Ф. Ахундов адына Әзәрбәјчән Дөвләт Китабханәсынын Бакы шәһәр вә рәјон мәркәзи китабханәларынын нәздиндә еһтијәт фондлары јәрәдйләлмәлидир.

Беләликлә, доғма республиканымыз әз мұстәғиллиги вә әрази бүтөлүвү уғрунда милли азадлыгы мұбаризәсиндәки гәләбәсинә мәнәви јәрдым китабханәларымызын мұгәддәс вәзифәси олмәлидир.

Расим КАЗЫМОВ,

Елман БӘДӨЛОВ,

Алмаз АББАСОВА,

М. Ә. Рәсулзаде адына

БДУ-нун (досентләри.